

ชื่อเรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกที่มีภาวะช็อก : กรณีศึกษาปี 2561

ผู้จัดทำ นางพรปวีณ์ อานโรสง ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ โรงพยาบาลชุมชน

บทคัดย่อ

จากสถานการณ์โรคไข้เลือดออกในปี พ.ศ. 2561 (ข้อมูลจากระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 สำนักระบาดวิทยา ณ วันที่ 25 กันยายน 2561) มีรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก (Dengue fever : DF, Dengue haemorrhagic fever : DHF, Dengue shock syndrome : DSS) สะสมรวม 59,104 รายเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ผ่านมา 1,975 ราย อัตราป่วย 89.48 ต่อประชากรแสนคน มีการรายงานจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออกมากกว่าปี พ.ศ. 2560 ณ ช่วงเวลาเดียวกันร้อยละ 52.50 (1.5 เท่า) ผู้ป่วยเสียชีวิต 74 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.13 จังหวัดศรีสะเกษพบผู้ป่วยไข้เลือดออกจำนวน 1,545 ราย เสียชีวิต 1 ราย ส่วนอำเภอชุมชนรพผู้ป่วยเป็นอันดับ 2 ของจังหวัดพบผู้ป่วย 286 ราย (ข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 1 มกราคมถึง 24 กันยายน 2561) ซึ่งพบว่าจำนวนผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อนๆ และจากการเก็บข้อมูลในหอผู้ป่วยในหญิง ปี 2560 พบผู้ป่วย 25 ราย มีภาวะช็อก 1 ราย ส่งต่อ 2 ราย ปี 2561 พบผู้ป่วย 42 ราย ส่งต่อ 2 ราย ย้าย ICU 2 ราย จากสถิติพบว่าผู้ป่วยมีแนวโน้มและพบภาวะแทรกซ้อนเพิ่มขึ้น ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดอาจจะมีมาจาก 1. การพร่องความรู้และการดูแลเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของประชาชนทำให้ผู้ป่วยมารับบริการช้า 2. การประเมินอาการและการเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนยังไม่ครอบคลุม ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่ดูแลผู้ป่วยจะต้องมีความรู้ สามารถประเมินผู้ป่วยได้ทุกระยะของการดำเนินของโรค เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาที่ถูกต้อง และได้รับการแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ไม่เกิดภาวะช็อกที่รุนแรง ภาวะแทรกซ้อนจากภาวะน้ำเกิน และภาวะแทรกซ้อนที่ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้ สามารถให้การดูแลประเมินและส่งต่อได้ทัน เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ถูกต้องปลอดภัย

การศึกษารั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกที่มีภาวะช็อก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น พยาบาลที่ให้การดูแลผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุ พยาธิสภาพ อาการและอาการแสดง การดำเนินของโรค ภาวะแทรกซ้อน การวินิจฉัยการรักษาและการพยาบาล เพื่อสามารถเตรียมพร้อมให้การพยาบาลตั้งแต่ในระยะแรกเริ่ม ระยะต่อเนื่อง จนถึงระยะก่อนจำหน่ายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนหรือผลกระทบบรรุนแรงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และที่สำคัญช่วยให้ผู้ป่วยหายรอดปลอดภัยกลับสู่ภาวะปกติสามารถกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวได้

จากการศึกษาให้การพยาบาล ติดตามและประเมินผลการพยาบาลตามมาตรฐานการพยาบาลเป็นเวลา 5 วัน พบปัญหาทั้งหมด 7 ปัญหา ผู้ป่วยได้รับการพยาบาลอย่างเหมาะสมกับพยาธิสภาพของโรค มีการเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อน และปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น จนผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น ในระยะที่ 2 ของการดำเนินโรคผู้ป่วยไม่มีภาวะช็อกที่รุนแรง และไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากภาวะน้ำเกิน ในระยะฟื้นตัวผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น เกิดเลือดเพิ่มขึ้นไม่มีเลือดออกตามร่างกายที่ผิดปกติ แพทย์จึงอนุญาตให้ผู้ป่วยกลับบ้านได้ และนัดติดตามอาการหลังจากจำหน่ายอีก 1 วัน ผู้ป่วยมาตรวจตามนัด พบว่าผู้ป่วยมีอาการปกติ มีเกล็ดเลือดเพิ่มขึ้นอยู่ในเกณฑ์ปกติจึงทำให้การรักษาในผู้ป่วยรายนี้สัมฤทธิ์ผล

สำหรับกรณีศึกษาผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออกที่มีภาวะช็อก ซึ่งผู้ป่วยได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ชุขันธ์ ได้รับการดูแลจากทีมสหวิชาชีพในโรงพยาบาล รวมทั้งความร่วมมือจากผู้ป่วยและญาติในการวางแผนการรักษา ร่วมกัน เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถหายจากโรค และไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง บุคลากรทางการพยาบาลมีแนวทางในการดูแลผู้ป่วย โรคไข้เลือดออกในระยะช็อก ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการให้การพยาบาลผู้ป่วยไข้เลือดออกที่มีภาวะช็อก ใช้เป็นสื่อความรู้ทางวิชาการ ในการศึกษา ค้นคว้า สำหรับ

ผู้สนใจ ผู้ป่วยและญาติมีความพึงพอใจต่อการรักษา และมีความรู้เกี่ยวกับโรค การปฏิบัติตนและการป้องกันโรคและช่วยลดภาวะเครียด ความวิตกกังวลของผู้ป่วยและญาติ